

Facultade de Educación e Traballo Social

Presentación da Facultade

A Facultade de Educación é a escola de escolas: unha institución pública ao servizo de todas as persoas interesadas na mellora continua da educación e dos servizos sociais. Trátase dun centro universitario que se asenta sobre a historia dos centros de formación de mestres/as, educadores/as sociais e traballadores/as sociais, pero tamén sobre a historia do ensino e dos servizos sociais.

É unha facultade, polo tanto, que tenta incorporar todos os medios técnicos posibles, pero sen renunciar a un pasado que se constrúe sobre o esforzo colectivo dos profesionais e da cidadanía.

Os cambios respecto ao presente son considerables. Pero hai algo que unha facultade de educación debe contribuír a que se manteña: o espírito solidario dos veciños/as e a percepción da escola como propia, como asunto da comunidade.

Agardo que as persoas que elixen esta facultade para realizar os seus estudos teñan esa mentalidade de pertenza a un grupo que constrúe o futuro colectivo da educación e dos servizos sociais.

A oferta educativa para o próximo curso no Centro é:

Catro títulos de Grao:

- GRADO EN EDUCACIÓN INFANTIL
- GRADO EN EDUCACIÓN PRIMARIA
- GRADO EN EDUCACIÓN SOCIAL
- GRAO EN TRABALLO SOCIAL

Catro títulos de Máster:

- Master en Dificultades de Aprendizaxe e procesos cognitivos
- Master en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos
- Master en Investigación Psicosocioeducativa con Adolescentes en Contextos Escolares
- Master en Profesorado de Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino dos Idiomas (especialidades de Orientación, Xeografía, Historia, Humanidades, Matemáticas e Tecnoloxía) Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariais e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudantes en programas de mobilidade.

Para obter máis información visita a nosa páxina web

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Equipo Decanal

O Equipo Decanal está composta polos seguintes membros:

Decana:

D. Xosé Manuel Fernández Cid

Vicedecanos/as:

D. Francisco Javier Aguiar Fernández

Dª Ana María Iglesias Álvarez

Dª María Isabel Mociño González

D.ª María del Pino Díaz Pereira

Secretario:

Dª Raquel María Iglesias Domínguez

Localización

LOCALIZACIÓN DA FACULDADE.

Dirección postal:

Facultade de Ciencias da Educación

R/. Doctor Temes, s/n 32004 Ourense

A Facultade de Ciencias da Educación atópase no denominado Edificio Facultades ou Edificio de Ferro, contando ademais con outros espazos docentes situados nos pavillóns 1 e 2.

Directorio telefónico:

Conserxería: 988 387 101

Secretaría alumnado Graos : 988-387-168, 98- 387-194, 988-36-890

Secretaría alumnado Mestrados: 988 368 893

Decanato: 988-387-159

Correo electrónico:

Secretaría alumnado: secexbo@uvigo.es

Secretaría Decanato: sdexbo@uvigo.es

Grao en Educación Social

Materias

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O05G130V01301	Psicoloxía: Psicoloxía social	1c	6
O05G130V01302	Socioloxía: Socioloxía da educación	1c	6
O05G130V01303	Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas	1c	6
O05G130V01304	Educación social no sistema educativo	1c	6
O05G130V01305	Xénero e educación social	1c	6
O05G130V01401	Educación de persoas adultas	2c	6
O05G130V01402	Educación para o lecer e o tempo libre	2c	6

O05G130V01403	Estratexías de aprendizaxe en contextos socioeducativos	2c	6
O05G130V01404	Habilidades sociais en educación social	2c	6
O05G130V01405	Intervención socioeducativa para a inclusión social	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Psicología social**

Materia	Psicología: Psicología social			
Código	O05G130V01301			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 2	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Barreiros de la Torre, Delmiro			
Profesorado	Barreiros de la Torre, Delmiro			
Correo-e	dbarreiros@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A Psicología Social constitúe unha disciplina ponte entre a Psicología Xeral e a Sociología que aborda procesos que teñen que ver coas relacións interpersoais, coa interacción e influencia social a diferente nivel (interindividual, grupal, organizacional, comunitario e social). Trata de articular o nivel individual e social ao estudar fenómenos que son simultaneamente psicolóxicos e sociais, tendo como referente a determinación mutua entre procesos mentais e sociedade: é o característico do enfoque psicosocial. A materia de Psicología Social ofrece contribucións relevantes a nivel teórico, metodolóxico, así como práctico de cara ao curriculum formativo en Educación Social, na medida en que trata temas que teñen que ver cos procesos psicosociais básicos que subxacen ao comportamento social (as bases nas que se asenta ese comportamento, a percepción e cognición social, relacións sociais, comunicación, comportamento prosocial e agresivo, etc.), as actitudes, os grupos, e as organizacións.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
C13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
C14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
C15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
D1	Capacidade de análise e síntese
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Que o alumnado sexa capaz de integrar críticamente os conceptos, marcos teóricos e metodoloxía psicosocial que están na base dos procesos de intervención socioeducativa.	A1 A4 A5	B4	C1	D1 D4
Que o alumnado sexa capaz de analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos e de promover a mediación na prevención e resolución de conflitos	A1 A3 A4 A5	B3 B4	C1 C5	D1
Que os estudantes coñezan os fundamentos do deseño de recursos e estratexias para a intervención socioeducativa, así como o desenvolvemento, xestión e avaliación de proxectos e servizos socioeducativos para diferentes contextos	A1 A2 A4 A5	B4 B5	C5 C9 C11 C12 C13 C14 C15	D1
Que sexan capaces de comprender a traxectoria da educación social e asumir e orientarse daccordo con valores de igualdade e cidadanía democrática	A4 A5	B4	C1	D1 D4
Que saiban potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)	A1 A2 A4 A5	B1 B2 B4 B6	C8	D7

Contidos

Tema	
Introducción	Psicoloxía Social e Educación Social. O enfoque psicosocial como ponte entre o enfoque psicolóxico e o sociolóxico.
Procesos psicosociais básicos	Socialización e aprendizaxe social. O coñecemento social das persoas: percepción social, cognición social e procesos de atribución. Relacións interpersonais e comunicación: comunicación verbal e non verbal. Niveis de comunicación.
Relacións interpersonais e procesos de atracción:	Afiliación. Atracción interpersoal. Comportamento altruista.
Relacións interpersonais e procesos de rechazo	Estereotipos, prexuízos e discriminación. Agresión.
Actitudes e influencia social	Actitudes: estrutura, formación, medición, cambio. Procesos de influencia social: maioritaria e minoritaria .
Grupos e comportamento colectivo	Introducción á Psicoloxía Social dos grupos. Psicoloxía Social do comportamento colectivo

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	20	38	58
Seminario	14	8	22
Traballo tutelado	0	30	30
Seminario	4	0	4
Presentación	3	9	12
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	10	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Cartafol/dossier	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividadees encamiñadas a presentar a materia e o plan de traballo individual e en grupo.
Lección maxistral	Exposición dos contidos teóricos da materia na aula por parte do profesor
Seminario	Prácticas guiadas nas que se aborda un tema monográfico, que serve para ampliación dos contidos tratados nas sesións maxistrais.
Traballo tutelado	Traballos que fai o alumnado de maneira autónoma fora da aula, tras a conseguinte planificación, supervisión e seguimento por parte do profesor
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de traballos e do proceso de aprendizaxe.

Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Tempo reservado polo docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado tanto en grupo na aula como no despacho ou gabinete, atendendo ás necesidades específicas de cada alumno/a. Ademais da atención persoalizada na aula e no despacho tamén se manterá contacto persoalizado a través de internet, tanto por correo electrónico como a través de MOOVI de ensino virtual onde temos carpetas grupais e individuais nas que facemos un seguimento do traballo realizado polo alumnado ao longo do tempo.
Seminario	Titoría en grupo Tempo reservado polo docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado tanto en grupo na aula como no despacho ou gabinete, atendendo ás necesidades específicas de cada alumno/a. Ademais da atención persoalizada na aula e no despacho tamén se manterá contacto persoalizado a través de internet, tanto por correo electrónico como a través de MOOVI de ensino virtual onde temos carpetas grupais e individuais nas que facemos un seguimento do traballo realizado polo alumnado ao longo do tempo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lección maxistral	Avaliación da temática teórica exposta polo profesor na aula mediante probas que combinen preguntas de resposta curta con preguntas tipo test. Débese acadar un nivel medio como mínimo para poder sumar a puntuación dos outros apartados e facer a media.	40	A1 A4	B1 B4	C1 C5	D1 D4
Seminario	Avaliación de actividades prácticas de carácter monográfico de aula mediante informes/memorias individualizadas que impliquen a descrición da actividade realizada na aula e reflexión sobre a súa vinculación coa materia e titulación	15	A2 A3 A5	B2 B3 B4 B5 B6	C1 C5 C8 C9 C11 C13	
Traballo tutelado	Avaliación do traballo monográfico relacionado coa materia que o/a estudante/a realiza de maneira autónoma en grupo, de xeito cooperativo e baixo a supervisión do profesor. Este traballo combinará unha parte individual e outra grupal. Ademais da estrutura e contido se avaliará a presentación do traballo ou proxecto. O traballo inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción e presentación, manexo das TIC e a Plataforma TEMA. A presentación final dos traballos faraa cada grupo diante de todos os demais grupos en horario reservado para as últimas sesións maxistrais, cando está reunido o gran grupo, e farase avaliación e coevaluacións desas presentacións.	30	A2 A3 A5	B4	C1 C5 C12 C13 C14 C15	D1 D4
Presentación	A avaliación das exposicións súmase aos traballos tutelados, dos que forma parte, e terase en conta a relevancia dos contidos tratados, a coherencia, claridade e atractivo da exposición	15	A4	B4		D1 D4 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

Observacións

a. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

b. Para as materias que forman parte do curso ponte, debería incluírse unha referencia específica para ter en consideración a especificidade e experiencia profesional deste colectivo: □Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio□.

Avaliación

Alumnado Non Presencial que non poida seguir actividades de aula de xeito regular: criterios similares aos da modalidade

presencial coa salvedade de que como non participan nas actividades prácticas de aula compensarán éstas con un traballo adicional práctico ademais do teórico. A súa avaliación basearase en: examen que combina preguntas de tipo test con preguntas curtas sobre material impreso vinculado con temario que se lle indicará oportunamente nun traballo teórico (25% máximo da calificación), un traballo práctico (25% máximo da calificación), ambos planificados previamente de acordo co profesor. Para facer a media dos traballos co exame haberá que ter aprobado éste.

O alumnado de modalidade presencial que non alcance o 70% de asistencia nos controis que se fagan nas sesións teórico-prácticas, enténdese que pasará á modalidade de tipo non presencial.

Segunda Convocatoria (Xullo): se conservarán para a Convocatoria de Xullo as calificacións das competencias e probas superadas en convocatorias previas, examinándose o alumnado só das competencias e probas non superadas anteriormente.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Nota: data oficial de exame do 1º Período/Cuatrimestre (ver Taboleiro Titulación ou web da Facultade para saber día, hora e aula, e data revisión). <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Examen convocatoria de xullo: (ver Taboleiro Titulación ou web da Facultade para saber día, hora e aula, e data revisión): <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Baron, R.A. e Byrne, D., **Psicología Social**, Pearson, 2005

Cuadrado, I., Fernández, I., **Psicología Social**, Sanz y Torres, 2007

Sabucedo, J.M., Morales, J.F., **Psicología Social**, Panamericana, 2015

Gómez, A., Gaviria, E., Fernández, I., **Psicología Social**, Sanz y Torres, 2006

Bibliografía Complementaria

Worchel, S., Cooper, J., Goethals, G.R., Olson, J.M., **Psicología Social**, Thompson, 2003

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dinámica de grupos e intervención psicosocial comunitaria/O05G130V01905

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Estratexias de aprendizaxe en contextos socioeducativos/O05G130V01403

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Avaliación de programas socioeducativos/O05G130V01901

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento/O05G130V01102

Outros comentarios

Recomendacións, outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Recoméndase entregar a ficha dentro das dúas primeiras semanas de clase así como conectarse á plataforma MOOVI onde o alumnado atopará material relacionado ca materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía: Socioloxía da educación				
Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	O05G130V01302			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Gómez Suárez, Águeda			
Profesorado	Gómez Suárez, Águeda			
Correo-e	agueda@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/etnicsexualidad			
Descrición xeral	A realidade do ámbito profesional do Educador Social presenta nunha variedade de escenarios moi diversos onde desenvolve a súa labor profesional, dando resposta ás demandas de acceso á cultura, ao benestar e de participación na vida social de amplos colectivos de poboación. O seu traballo ten dúas vertentes moi marcadas: a formativa e a asistencial e de atención ás persoas. Con esta materia de "Socioloxía da Educación" trátase de elaborar un modelo que dé coherencia teórica, dende o que se poida plantexar a pluralidade de situacións dos diversos contextos nos que se desenvolve o educador social na súa práctica profesional.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
C18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
C19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
D11	Habilidades interpersoais
D13	Autonomía na aprendizaxe

D15 Creatividade

D19 Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional

D20 Orientación á calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer os supostos sociolóxicos que están na base dos procesos de intervención educativa	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B6	C1	D13
Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento de procesos socioeducativos	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B6	C7 C9 C10 C14	D1 D7 D8 D10 D15 D20
Favorecer os valores de igualdade e cidadanía democrática	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B6	C18	D8 D10 D19
Coñecer os métodos de investigación cuantitativas e cualitativas e aplicalos á análise da realidade social	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B6	C7	D1 D3 D4 D7
Ter capacidade para potenciar as relacións interpersonais, desenvolver habilidades e comunicación interpersonal, solidarida e empatía	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B6	C9 C10 C14 C18 C19	D3 D8 D10 D11 D19

Contidos

Tema	
Tema I. Introducción a Socioloxía da Educación.	Tema 1.1.As orixes da socioloxía e a revolución industrial. Tema 1.2.Ciencia e socioloxía: a cientificidad das ciencias sociais. Tema 1.3.A Socioloxía para comprender os procesos de educación social. Tema 1.4.Paradigmas sociolóxicos dominantes.
Tema II. Conceptos de Socioloxía da Educación	Tema 2.1. O proceso de socialización: axentes principais Tema 2.2.Grupos primarios e grupos secundarios (comunidade e asociación) Tema 2.3.Roles e status Tema 2.4.Teorías sociolóxicas do cambio social Tema 2.5. A cultura como sistema de normas
Tema III. Estructura social	Tema 3.1. A estratificación social e o debate sobre a desigualdade social. Tema 3.2. A clase social Tema 3.3. Xénero e desigualdade social Tema 3.4. Etnia e desigualdade social Tema 3.5. Hábitus e infraclase
Tema IV. Teorías clásicas de Socioloxía da Educación	Tema 4.1. Introducción á tradición teórica do pensamento clásico Tema 4.2. Jean-Jacques Rousseau, Olimpe de Gauges, Mary Wollstonecraft, Henri Saint-Simon, August Comte Tema 4.3. Emile Durkheim, Max Weber e Karl Marx. Tema 4.4. Teoría feminista.
Tema V. Teorías contemporáneas de Socioloxía da Educación	Tema 5.1. Teorías do Capital Humano Tema 5.2. Teorías dos Códigos Lingüísticos: Berstein. Tema 5.3. Teorías da Reproducción Social: Pierre Bourdieu Tema 5.4. Teorías Credencialistas Tema 5.5. Teorías do Etiquetaxe. Tema 5.6. Teorías da Correspondencia e Teorías microsociolóxicas. Tema 5.7. Teoría feminista contemporánea.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	4	0	4

Traballo tutelado	14.5	58	72.5
Lección maxistral	22.5	0	22.5
Exame de preguntas obxectivas	2	34	36
Traballo	2	13	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Directrices de elaboración do traballo, supervisión e resolución de dúbidas. Seminarios.
Traballo tutelado	Elaboración e desenvolvemento de comentarios de texto. Traballos en aula.
Lección maxistral	Explicación de contidos teóricos .

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Orientación e titorización grupal do alumnado sobre os traballos grupais desenvolvidos
Traballo tutelado	Orientación e titorización do alumnado sobre os traballos individuais e grupais desenvolvidos
Probas	Descrición
Traballo	Orientación e titorización dos traballos e proxectos desenvolvimos na aula e fora da aula, seguindo as pautas sinaladas pola profesora

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Avaliación continua do proceso de elaboración e exposición dos comentarios de texto referidos aos catro textos científicos que se traballarán a lo longo do cuatrimestre	10	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B6	C1 C7 C9 C10 C14 C18 C19	D1 D3 D4 D7 D8 D10 D11 D13 D15 D19 D20
Traballo tutelado	Realización de diversas actividades na aula	10	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B6	C1 C7 C9 C10 C14 C18 C19	D1 D3 D4 D7 D8 D10 D11 D13 D15 D19 D20
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita con preguntas abertas e/ou tipo test sobre os contidos das clases maxistras e coa posibilidade de consultar o material e recursos da materia.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B6	C1 C7 C9 C10 C14 C18 C19	D1 D3 D4 D7 D8 D10 D11 D13 D15 D19 D20

Traballo	Memoria da elaboración dun traballo final en relación aos seis textos que se van a tratar durante o cuatrimestre.	40	A1	B2	C1	D1
			A2	B3	C7	D3
			A3	B4	C9	D4
			A4	B5	C10	D7
			A5	B6	C14	D8
					C18	D10
					C19	D11
						D13
						D15
						D19
						D20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar unha materia como estudante presencial deberá superarse unha nota media das diferentes probas de avaliación, tal e como se indica anteriormente neste apartado de avaliación.

-Modalidade de avaliación a distancia: AVALIACIÓN MEDIANTE UN EXAME DE PREGUNTAS ABERTAS A DESENVOLVER SOBRE O TEMA DA MATERIA. CON ESTO PODES ALCANZAR A PUNTUACIÓN MÁXIMA.

O examen realizado sobre os contidos oficiais e a revisión realizada tamén sobre os datos oficiais publicados na páxina web da Facultade. O sitio web de la materia é <https://seix.uvigo.es/docnet-nuevo/docencia/professor/>

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi Aprobado en XC extraordinaria do 15/06/2023 2 Decanato Campus universitario 32004 Ourense España Tel. 988 387 170 webs.uvigo.es/educacion-ou e-mail.: fedts@uvigo.es na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Macionis, John J. & Plummer, Ken, **Sociología**, Prentice Hall.,

Giner, Salvador; Lamo de Espinosa, Emilio; Torres, Cristóbal (eds.), **Diccionario de sociología**, Alianza Editorial,

Alvira, F. Et. Al., **El análisis de la realidad social**, Alianza,

Fernandez Enguita, M., **Sociología de la Educación**, Ariel Reforma,

Díaz, Capitolina; Dema Sandra (ed), **Sociología y Género**, Tecnos, 2013

MIYARES FERNÁNDEZ, ALICIAS, ÁNCHEZ BELLO, ANAAMORÓS, CELIACOBÓ BEDIA, ROSA, **INTERCULTURALIDAD, FEMINISMO Y EDUCACIÓN**, La Catarata, 2006

Cobo, Rosa, **FUNDAMENTOS DEL PATRIARCADO MODERNO. JEAN JACQUES ROUSSEAU**, Cátedra, 2013

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Xénero e educación social/O05G130V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural/O05G130V01201

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas				
Materia	Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas			
Código	O05G130V01303			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Castro Pais, María Dolores			
Profesorado	Castro Pais, María Dolores			
Correo-e	maria.dolores.castro.pais@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Diagnóstico e Análise de Necesidades Socioeducativas é unha materia que ten como obxectivo proporcionar os fundamentos conceptuais, procedementos metodolóxicos, técnicas e instrumentos do diagnóstico en educación social que lles permita desenvolver procesos de investigación sobre temas en situacións socioeducativas complexas que apoian, orientan e validan o desenvolvemento das accións socioeducativas. A análise da realidade, variables, necesidades, recursos, procesos de interacción, contextos e a súa avaliación, considéranse elementos esenciais para o diagnóstico socioeducativo que os/as educadores sociais como paso previo á toma de decisións para a intervención socioeducativa en diversos contextos nos que poden desenvolver as súas actividades profesionais (educativas, familiares, laborais e sociocomunitarias).			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
C5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Planificación e organización
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D6	Resolución de problemas e toma de decisións
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
D11	Habilidades interpersoais
D16	Liderado

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción educativo-social	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B6	C1 C5 C6	D1 D2 D4 D19
Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional	A1 A2 A3 A4 A5		C5 C6	D1 D4
Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B6	C1 C2 C4	D1 D2 D4 D6 D8 D10 D11 D19 D20
Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B4 B5	C1 C4 C5 C12	D2 D4 D6 D19
Planificación e organización	A1 A2 A3 A4 A5	B5	C12	D2 D6 D11 D20
Utilización do TIC no ámbito de estudo e contexto profesional	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B4	C4 C12	D4 D19
Liderado	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3	C6	D16
Orientación á calidade	A1 A2 A3 A4 A5		C5	D20

Contidos

Tema	
Tema 1.- Fundamentos conceptuais e metodolóxicos do diagnóstico nos ámbitos educativos formais, informais e non formais.	Definición.- Tipos de diagnóstico.- Obxecto e finalidade do Diagnóstico en Educación.- Distintos modelos de diagnóstico.- Funcións do diagnóstico en Educación Social.
Tema 2.- Planificación e desenvolvemento do proceso diagnóstico.	Proceso diagnóstico.- A relación entre proceso e modelo.- Distintas fases en función do modelo elixido
Tema 3. Variables e campos de exploración	Variables a considerar.- Campos de exploración
Tema 4.- Técnicas, instrumentos e recursos para o diagnóstico educativo.	Técnicas, instrumentos e recursos do diagnóstico educativo: aspectos xerais.- As técnicas, instrumentos e recursos de recollida de información en cada un dos ámbitos e variables.
Tema 5.- A análise de necesidades socioeducativas: Enfoques e xustificación	Aspectos xerais da análise de necesidades.- Modelos de análises de necesidades socioeducativas.
Tema 6.- Modelos de análise de necesidades socioeducativas	Principais modelos de análise existentes.- O modelo ANISE

Tema 7.- Ferramentas para a análise de necesidades	Indicadores sociais.- Entrevista de grupo.- Inventario de recursos.- Sondaxe de problemas.- Técnica do grupo nominal.- Técnica Delphi.- Sistema de Ideas Crave.- Grupo de discusión.- Campo de forzas.- Matriz decisional.
Tema 8.- Técnicas de emisión e comunicación de resultados.	Determinación das fases de elaboración dun informe diagnóstico.- Aspectos a contemplar nun informe.- A comunicación de resultados.
Tema 9.- Normas éticas e deontolóxicas a observar no diagnóstico e na análise de necesidades.	As normas éticas.- Normas deontolóxicas da persoa profesional da Educación Social.- O ámbito do diagnóstico e a análise de necesidades socioeducativas.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	2	3
Lección maxistral	12	24	36
Estudo de casos	7	15	22
Traballo tutelado	15	37	52
Presentación	1	3	4
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	14	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Orientadas á presentación da materia e de cada un dos temas con indicación dos aspectos temáticos relevantes que requiran unha atención especial.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Nesta materia concreta aplicarase a estudos de caso e análise de situacións relacionadas co diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas.
Estudo de casos	Aplicación dos coñecementos e procedementos adquiridos na resolución de casos, situacións, problemas e/ou exercicios prácticos.
Traballo tutelado	Deseño e presentación dun proxecto de análise de necesidades socioeducativas
Presentación	Exposición do traballo tutelado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Axuda na aula e fora da aula en entrevistas de tutoría personalizada e con equipos de traballo
Traballo tutelado	Axuda fora da aula en entrevistas de tutoría personalizada e/ou con equipos de traballo
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Axuda na aula e fora da aula en entrevistas de tutoría personalizada e con equipos de traballo para que aprendan a propoñer unha proba tipo test do mesmo carácter que a do exame da materia

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Estudo de casos	Contan coa tutela do docente. Trátase de facer análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse no proceso. A proposta dos casos para traballar con eles está prevista na medida que se vaian expondo nas sesións maxistras os contidos da materia	5	B2 C1 D1 B4 C2 D2 B5 C4 D4 C5
Traballo tutelado	Traballos cuxo contido e prazo resulta dun acordo entre alumnado (normalmente en equipo) e profesor, que se realizan co asesoramento e apoio deste. Nesta materia consistirán na realización dun proxecto de análise de necesidades socioeducativas dunha persoa, grupo de persoas ou unha organización. Inclúiranse aquí os traballos e proxectos ponderados formalmente cun 5%	40	B4 C1 D1 C2 D4 C4 D6 C5 D16 C12 D20
Presentación	Exposición do traballo tutelado	5	

Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba sobre conceptos e procedementos metodolóxicos que inclúe ítems de evocación, de recoñecemento, así como tamén problemas e exercicios prácticos sobre casos e situacións.	20	A1 B4 C5 D1 A2 B5 C6 D4 A3 D11 A4 D20 A5
Resolución de problemas e/ou exercicios	A segunda parte da proba escrita incluírá un ou varios suposto/s práctico/s cuxa finalidade será deseñar un proceso diagnóstico. Para sumar é necesario unha cualificación mínima de 1,5 sobre 3 puntos nesta parte do exame.	30	A1 B3 C2 D1 A2 B4 C4 D2 A3 B5 C5 D6 A4 B6 C6 D8 A5 C12 D10 D19 D20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na convocatoria ordinaria, para superar a materia, o alumno deberá acadar puntuación mínima de 5 puntos totais, ter realizado todas as actividades a tempo e cumprir os seguintes requisitos:

Alumnado asistente : O itinerario ordinario, é dicir, a avaliación continua, é posible para aquel alumnado que teña, como mínimo, o 80% da asistencia e unha participación activa na aula. Neste caso, para sumar todas as puntuacións é imprescindible acadar unha nota mínima na proba escrita (2,5 sobre 5) e no traballo tutelado (2 sobre 4). Se se alcanzan as puntuacións mínimas requiridas, a puntuación global de 10 puntos será a suma das notas parciais.

A proba escrita está composta por dúas partes. A primeira parte (20%) corresponde ao desenvolvemento de preguntas de comprensión e a relación entre conceptos da materia, e a segunda parte (30%) á aplicación e transferencia teórico-práctica dos distintos contidos. Para sumar ambas partes é necesario acadar unha puntuación mínima do 50% en cada unha das partes: 1 punto de 2 na primeira parte e 1,5 de 3 na segunda parte.

Alumnado non asistente: O itinerario alternativo é para aquelas persoas que, por razóns debidamente xustificadas, teñen máis dun 20% de ausencias á clase ou que, aínda cunha porcentaxe de ausencias inferior, non entregasen en tempo e forman os traballos que permiten avaliar a consecución das competencias da materia. O estudantado que se atope nesta situación será cualificado coa nota da proba escrita, o estudo de caso e o traballo supervisado. O exame será o mesmo e nas mesmas condicións que os asistentes. Os traballos deberán realizarse individualmente e a entrega dos mesmos será o día oficial da proba de exame. A cualificación dos traballos realizarase con idénticos criterios aos empregados cos alumnos asistentes.

En caso de non ter superada a materia, as competencias non adquiridas avalíaranse na convocatoria de xullo. Aquel estudantado (asistentes ou non) que suspenda, non alcance o mínimo esixido ou non teña puntuación, terá unha convocatoria extraordinaria na que poderá recuperar as seccións pendentes (proba escrita e/ou traballo) baixo a mesma cualificación condicións e a mesma proporcionalidade que na convocatoria ordinaria.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas neste curso académico.

Os materiais obrigatorios para preparar a materia, especialmente a proba escrita, son os documentos correspondentes a cada tema xunto coa aprendizaxe das sesións teórico-prácticas.

A efectos de avaliación, un mesmo traballo non pode ser utilizado para outras materias e se este non cumpre os aspectos formais esixidos (en especial, citación incorrecta de autorías ou plaxio) será rechazado.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade de Ciencias da Educación, no espazo "datas":
<http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ANAYA, D., **Diagnóstico en Educación. Diseño y uso de instrumentos**, 1, Sanz y Torres, 2003

PÉREZ-CAMPANERO, M^a. P., **Cómo detectar las necesidades de intervención socioeducativa**, 1, Narcea, 2000

SOBRADO, L. e OCAMPO, C. I., **Evaluación Psicopedagógica y Orientación Educativa**, 1, Estel,

GRANADOS, P. e MUDARRA, M. J., **Diagnóstico en Educación Social**, 1, Sanz y Torres, 2010

Bibliografía Complementaria

Aguilar, Mª J. y Ander-Egg, E., **Diagnóstico Social**, 1, Lumen, 1995

GUPTA, K., **Guía práctica para evaluar necesidades**, 1, Centro de Estudios Ramón Areces, 2003

IGLESIAS, M^a. J., **Diagnóstico escolar. Teorías, ámbitos y técnicas**, 1, Pearson / Prentice-Hall, 2005

BUISAN, C. e MARÍN, M. A., **Como realizar un diagnóstico pedagógico**, 1, Oikos-Tau, 1987

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Intervención socioeducativa para a inclusión social/O05G130V01405

Iniciación na práctica profesional/O05G130V01601

Investigación-acción na práctica socioeducativa/O05G130V01903

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Metodoloxía de investigación socioeducativa/O05G130V01104

Outros comentarios

O alumnado non asistente debe comunicar á docente, durante o primeiro mes de clase, a súa intención de optar polo itinerario alternativo e concertar unha tutoría personalizada.

A comunicación entre o estudantado e a docente realizarase mediante os foros habilitados para dúbidas académicas. As cuestións persoais serán tratadas unicamente mediante o correo electrónico institucional. Non se responderá a direccións de correo persoais.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade de Ciencias da Educación, no espazo "datas exames":
<http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Esta materia forma parte ademais do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo Social.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación social no sistema educativo**

Materia	Educación social no sistema educativo			
Código	O05G130V01304			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Seoane Pérez, Emilia			
Profesorado	Martínez Román, Rosana Seoane Pérez, Emilia			
Correo-e	emiliasp@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web			
Descrición xeral	Coa impartición desta materia, que consta de 6 créditos ECTS de carácter obrigatorio, a impartir en 2º curso del Grado de Educación Social, trátase de aproximar a figura do educador/a social aos centros de ensino como un profesional que pretende dar resposta a diversas necesidades de intervención socioeducativa formando persoas e cidadáns dispostos a enfrontarse ás realidades actuais. Unha realidade cada vez máis complexa, que plantexa novos problemas que precisan de profesionais que os entendan en profundidade e que, pola súa formación específica, poidan axudar a previlos e buscar solucións en colaboración con todos os membros da Comunidade Educativa e fomentando canles de transmisión que perfeccionen a comunicación conxunta entre o centro escolar e a familia co fin de conseguir unha educación integral para o alumnado, sobre todo naqueles casos nos que as circunstancias poideran prexudicar de maneira contraproducente o progreso dos educandos. A escola ten dificultades para facerse cargo das "disfuncionalidades" que nin a familia, nin os centros educativos, nin a comunidade ou o entorno poden asumir ou cumprir. Nesta liña, nunha institución escolar que debe atender múltiples demandas, a figura mediadora do educador/a social pode desempeñar un importante e transcendental cometido, facilitando a integración de distintos entornos educativos, aproximando os seus respectivos proxectos formativos e as influencias pedagóxicas que proveñen de diferentes ambientes. Por outra parte, e ademais das tarefas de mediación, o seu desempeño profesional poderá proxectarse en campos máis específicos, como son a educación familiar, a atención a problemas de protección e conflito na infancia, a prevención da violencia de xénero, a transición da escola á vida activa, a coordinación dos temas transversais ou o fomento da asistencia á escola dos nenos e nenas máis desfavorecidos, evitando un absentismo que conduce frecuentemente ao fracaso escolar e social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
C4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar

C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
C20	Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Planificación e organización
D3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
D5	Xestión da información
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D16	Liderado
D18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida
D20	Orientación á calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)	A2	C3	D9	
Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos	A2	B4	C4	D1 D5
Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas.	A2	B6	C7	D2
Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)	A4	B1	C8	D9
Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar	A2	B1	C9	D5
Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)	A4 e A5	B6	C10 C12	D2
Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre	A2	B5	C11	D2
Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas	A5	B5	C20	D2
Capacidade de análise e síntese	A2	B4	C4	D1
Planificación e organización	A2	B6	C20	D2
Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega	A4	B2		D3
Xestión da información	A4	B6	C7 C11	D5
Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos	A4	B4	C1 C3	D9
Compromiso ético	A2	B1	C3	D18
Liderazgo	A2		C8	D16
Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida	A5	B1	C11	D18
Orientación á calidade	A5	B1	C9	D20

Contidos

Tema	
1. O sistema educativo español: normatividade educativa de ámbito estatal, autonómico e local	1.1. Estrutura do sistema educativo español. 1.2. A educación social nos currículos escolares. A súa relación coas competencias básicas e o papel do educador/a social.
2. A figura do educador na formación social	2.1. O carácter social do fenómeno educacional. 2.2. A educación social na adolescencia.
3. O/a educador/a social no sistema educativo	3.1. Xustificacións e funcións. 3.2. Experiencias da presenza de educadores/as sociais en centros escolares de distintas CC.AA. e a nivel internacional 3.3. O caso particular de Extremadura. 3.4. As canles de comunicación familia-escola e outras institucións 3.5. A intervención do educador/a social noutros países

4. A convivencia e os conflitos nos centros escolares	4.1. Maltrato escolar entre iguais: acoso ou bullying. Indicadores, tipos de acoso, protocolo de actuación. 4.2. Programas de convivencia, prevención de conflitos e mediación escolar. 4.3. Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa.
5. O absentismo escolar e as súas consecuencias	5.1. Marco lexislativo e complexidade conceptual. 5.2. Causas e medidas preventivas. 5.3. Protocolo de actuación.
6. A problemática do fracaso escolar.	6.1. Concepto e causas do fracaso escolar. 6.2. Actuacións do educador/a ante o fracaso escolar dentro e fóra da escola.
7. Colaboración da escola coas distintas redes e recursos socioculturais: cara a un sistema educativo integrado.	7.1. Cooperación da institución educativa coas diferentes áreas (Educación, Benestar Social, Sanidade, Cultura, Igualdade, Seguridade, Menores, Familia, Xustiza,...) das administracións local, autonómica e estatal.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	0	10
Traballo tutelado	8	40	48
Cartafol/dossier	4	20	24
Presentación	20	35	55
Exame de preguntas obxectivas	3	10	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte das profesoras dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	A/O estudante, de maneira individual, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... O alumnado manterá entrevistas coas profesoras da materia para asesoramento / desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Cartafol/dossier	A/O estudante, de maneira individual, elabora un documento que recompila información sobre as experiencias, temario da materia, así como traballos e tarefas elaborados individualmente ou en grupo durante o proceso de formación. O dossier será ademais un instrumento de seguimento e avaliación continua do proceso educativo.
Presentación	Presentación e exposición por parte do alumnado de traballos grupais tutelados pola/s profesora/s. O alumnado manterá entrevistas coas profesoras da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coas profesoras no seu despacho.
Presentación	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coas profesoras no seu despacho.
Cartafol/dossier	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coas profesoras no seu despacho.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Cada alumna/o realizará un traballo individual de curso, en base aos contidos da materia obxecto de estudo, tutelado pola profesora e coa posterior defensa e explicación ante a profesora nas sesións titoriais.	25	A2 B2 C1 D1 A5 B4 C4 D2 C7 D5 C9 D20 C11 C12 C20

Cartafol/dossier	Cada alumna/o, elabora un documento que recompila información sobre as experiencias, temario da materia, así como traballos e tarefas elaborados individualmente ou en grupo durante o proceso de formación. O dossier será ademais un instrumento de seguimento e avaliación continua do proceso educativo.	20	A2 B1 C1 D1 A5 B4 C3 D2 B5 C4 D3 B6 C7 D5 C10 D18 D20
Presentación	Cada grupo pequeno de alumnado (3 a 5 persoas), realizará unha presentación/exposición á clase a partires da realización dun traballo grupal de curso, en base aos contidos da materia obxecto de estudo, tutelado pola profesora.	25	A4 B5 C1 D1 B6 C7 D2 C8 D3 C9 D5 C10 D9 C20 D16 D20
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación de competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). O alumnado selecciona unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30	A2 B1 C3 D1 A5 B4 C4 D2 C7 D3 C8 D5 D20

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. As cualificacións indicadas en termos porcentuais no cadro *supra* son as máximas que se poden acadar en cada unha das probas na **MODALIDADE DE AVALIACIÓN CONTÍNUA**
2. Para acollerse á **MODALIDADE DE AVALIACIÓN CONTÍNUA** o alumnado terá unha asistencia mínima do 80% nas clases do grupo-clase e o mesmo, un 80% ás clases de grupo mediano (GM).
3. Para superar a materia na **MODALIDADE DE AVALIACIÓN CONTÍNUA** o alumnado deberá superar todas as probas referidas, obtendo unha cualificación mínima do 50% en cada unha das probas avaliábeis.
4. **MODALIDADE DE AVALIACIÓN GLOBAL:** Esta modalidade de avaliación está dirixida a: ao alumnado que non cumpra o 80% da asistencia especificada no punto nº 2 ou a aquel que opte por esta modalidade, sempre e cando llo comunique á profesora na primeira quincena de impartición da materia.
5. **A MODALIDADE DE AVALIACIÓN GLOBAL** consistirá nun exame sobre a totalidade do temario da materia, de preguntas obxectivas (cunha valoración do 60%) e nun traballo individual tutelado pola profesora e definido en base aos contidos e obxectivos da materia (cunha valoración do 40%, do que o 20% corresponderase coa elaboración e entrega do mesmo e o 20% restante corresponderase coa defensa e presentación oral á profesora). Para superar a materia por esta modalidade de avaliación, o alumnado deberá superar as dúas probas referidas, obtendo unha cualificación mínima do 50% en cada unha delas.
6. **EXAMES:** As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade no espazo "datas exames"
7. **Segunda oportunidade (xullo):** As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª do mesmo curso académico.
8. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Carbonell Sebarroja, J., **Pedagogías del siglo XXI**, Octaedro, 2015

Cid, X.M. e out. (coord), **Educación Social e Escola. Unha análise da última década (2006-2016)**, Nova Escola Galega-Ceesg, 2018

Castro, M. et al. (coords.), **Educación Social e Escola.**, (2008), Nova Escola Galega / Colexio de Educadoras e Educa,

Bibliografía Complementaria

Castillo Carbonell, M.; Paredes Navarro, L. y Bou Blanco M., **Educación social y escuela: necesidades, contextos y experiencias**, Edit. UOC, 2016

De Oliveira, A. M. e Santos, M. A., **Educacão e tempo livre: o papel do animador sócio-cultural em contexto escolar. En, Cid, X. M. & Peres, A. (eds.). Educación social, animación sociocultural y desarrollo comunitario. Vol. II.**, (2007),

Eduso.net, **El educador y la educadora social en el estado español: una concreción de su trabajo en centros escolares. Eduso.net.**, (2004),

Galán Carretero, D., **Los educadores sociales en los centros de Educación Secundaria de Extremadura**, Revista Interuniversitaria de Pedagogía Social,

Ortega, J., **Pedagogía Social e Pedagogía Escolar: La Educación Social en la escuela**, 2005, Revista de Educación, 336, 111-127.,

Galán David e Castillo Miquel:, "**El papel de los educadores sociales en los centros de secundaria: una propuesta para el debate**", Educación Social, 38, pp. 121-133,

Parcerisa Aran, A.:, "**Educación social en y con la institución escolar**",,, Revista Interuniversitaria de Pedagogía Social, 2008

Quintanal Díaz,J., "**Educación social en la escuela: un futuro por construir**", Edit. CSS, 2018

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación intercultural e para a paz/O05G130V01907

Mediación en conflitos e situacións de violencia/O05G130V01502

Outros comentarios

Esta guía docente recolle as liñas de actuación a desenvolver co alumnado da materia, entendida con certa flexibilidade, podendo estar suxeita a algunha modificación e reaxuste puntual.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xénero e educación social				
Materia	Xénero e educación social			
Código	005G130V01305			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Lameiras Fernández, María			
Profesorado	Armada Olleros, María del Carmen Lameiras Fernández, María			
Correo-e	lameiras@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/pmayobre/			
Descrición xeral	Desde hai unhas décadas, nos países democráticos, as nenas edúcanse desde a preescolar hasta a universidade en escolas chamadas coeducativas, querendo significar que as nenas e os nenos están na mesma aula e reciben a mesma ensino. Con todo, nese tipo de escola, as nenas non efectúan aprendizaxes significativas equivalentes aos seus compañeiros homes, porque a escola, a educación formal e non formal, segue a ser unha importante correa de transmisión da dominación masculina, do privilexio epistémico outorgado pola nosa tradición á forma de conceptualizar o mundo os varóns. O resultado é que a educación non é neutral, exerce unha socialización diferencial por sexos de acordo coa orde patriarcal e impón o modo masculino de estar e relacionarse co mundo. Por iso é necesaria unha intervención educativa encamiñada á consecución da eliminación dos obstáculos, visibles e invisibles, que impiden o desenvolvemento integral das capacidades de mulleres e homes sen restricións de xénero e que permita educar para ser igualmente diferentes			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Planificación e organización
D3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
D18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Sabe empregar os valores de igualdade e de cidadanía democrática característicos dunha cultura inclusiva	A2 A4	B2 B6	C8	D18

Ten capacidade para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade de xénero	A3 A4	B3 B4	C12	D1
É capaz de deseñar e aplicar programas e estratexias de intervención para a prevención de diferentes tipos de violencia, particularmente da violencia simbólica, de xénero o sexual.	A2 A5	B5	C8 C12	D2
Coñecer a estrutura patriarcal da cultura occidental, deconstruír dita cultura dende a perspectiva de xénero e ser capaz de promover e transmitir unha cultura e educación non androcéntrica.	A1 A4	B1 B4		D1 D2 D3

Contidos

Tema

1.- Bases conceptuais e históricas da construción social das mulleres como o segundo sexo.

2.- Teorías Feministas y Educación

3.- A construción da feminidade e a masculinidade hexemonica: os estereotipos de xénero

4.- A cosificación e deshumanización dos corpos das mulleres: discriminación e violencia.

(*)5. Las mujeres y los derechos

5. As mulleres e os dereitos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	0	20
Traballo tutelado	15	45	60
Traballo tutelado	5	20	25
Presentación	3	2	5
Actividades introdutorias	3	0	3
Exame de preguntas obxectivas	1	36	37

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Presentación dos contidos teóricos da materia.
Traballo tutelado	Realizar un traballo GRUPAL sobre a historia do feminismo.
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo INDIVIDUAL audiovisual sobre contidos da materia que serán presentados nos GM correspondentes de cada estudante.
Presentación	Presentación do traballo GRUPAL no gran grupo
Actividades introdutorias	Introducción da materia

Atención personalizada

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo en GRUPO sobre a historia do feminismo nas 3 olas.	40	A1 B1 C8 D1 A2 B2 C12 D2 A3 B3 D3 A4 B4 D18 A5 B5 B6
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo audiovisual INDIVIDUAL que será exposto nos GM da cada estudante. E actividades de aula	10	
Presentación	Presentación do traballo en GRUPO	10	
Exame de preguntas obxectivas	Probas para a avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas cerradas e tamen preguntas abertas sobre o temario	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA

Alumnado que se acolla a modalidade de avaliación continua debe ter unha asistencia do 80% tanto en Gran Grupo como

en Grupos Medianos. A avaliación continua segue os criterios da guía docente (ver na Web da Facultade o calendario de exames).

Para superar a parte teórica hai que obter como mínimo 2 puntos. Para superar a parte práctica da materia hai que obter como mínimo 3 puntos. Para aprobar a materia é obrigatorio ter aprobadas tanto a parte teórica (examen) como a parte práctica (traballos).

AVALIACIÓN GLOBAL

O alumnado que no cumpra o criterio da asistencia (80%) ten que ir a avaliación global seguindo os seguintes criterios:

Para superar a parte teórica da materia ten que realizar dúas probas obrigatoriamente no mesmo día:

1. Exame proba obxectiva tipo test: Ata 4 puntos, debendo o/a alumno/a conseguir un mínimo de 2

puntos para superar esta proba (a nota total supón o 40% da cualificación da materia). Cada dúas preguntas

fallidas no exame, restará unha correcta, tamén podran incluírse preguntas abertas. Contidos de exame: temas todos os bloques da materia.

2. Exame oral: Ata 2 puntos, debendo o/a alumno/a conseguir un mínimo de 1 punto para superar esta

proba (a nota total supón 20% da cualificación da materia). Contidos de exame oral: temas todos os bloques da materia.

Para superar a parte práctica da materia:

1. Traballo: ata 4 puntos pola realización dun traballo audiovisual de duración no superior a 15 minutos referido a unha temática relacionada co temario teórico-práctico da materia centrado no análise de 4 artigos de revistas científicas publicados entre 2022-2023-2024, ou 1 libro, ou de informes, ou material audiovisual sendo a nota mínima para aprobar a actividade 2 puntos (a nota total supón o 40% da cualificación do alumno/a).

Os traballos deberan entregarse o día do exame na plataforma Moovi da materia.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

As datas oficiais dos exames e de revisións poden consultarse na web da Facultade de Educación e Traballo Social.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Altable, Rosario,, **Penélope o las trampas del amor**, Mare Nostrum,, 1992

Blanco, Nieves (coord.), **Educación en femenino y masculino**, Akal, 2001

Bourdieu, Pierre, **La dominación masculina**, Anagrama, 2000

Jiménez, Carmen, Pérez, Gloria, **Educación y género. El conocimiento invisible**, Tirant lo Blanch, 2008

Rodríguez, Carmen (comp.), **La ausencia de las mujeres en los contenidos escolares.**, Niño y Dávila,

Simón Rodríguez , María Elena, **La igualdad también se aprende: cuestión de coeducación.**, Narcea,, 2010.

Subirats, Marina y Brullet, Cristina,, **Rosa y azul: la transmisión de los géneros en la escuela mixta.**, Instituto de la Mujer,, 1998

VV.AA., **La cultura de género en las organizaciones escolares**, Octaedro, 2005

Kate Millet, **Política sexual**, Cátedra, 2010

Simone de Beauvoir, **El segundo sexo**, Cátedra, 2017

Luce Irigaray, **Yo, Tu, Nosotros**, Cátedra, 1992

Kiama Chimamanda, **Todos deberíamos ser feministas**, Literatura Random House, 2019

Kiama Chimamanda, **Querida ijeawele. Cómo educar en el feminismo**, Literatura Random House, 2021

Ana de Miguel, **Ética para Celia**, SA Ediciones B, 2021

Tania Merelas Iglesias, Noelia Darriba García, Natalia Domínguez Galán, Maite Sio Docampo, Isabel Ta, **Sobre educación social y feminismo(s): el caso de Fiadeiras**, Nº 21, Revista de educación social, 2015

Bas Peña, E; Perez de Guzmán Puya, María Victoria, **La formación y la intervención de los educadores/as sociales en cuestiones de género**, Educació social. Revista d'Intervenció socioeducatiu, 2016

Ekis Ekman, **Sobre la Existencia del Sexo**, Feminismos, 2021

Miquel Misse, **A la conquista del cuerpo equivocado**, Egales Editorial, 2018

Alicia Mirayes, **Distopías Patriarcales**, Feminismos. Catedra, 2021

Alicia Mirayes, **Delirio y Misoginia Trans**, Los libros de la Catarata, 2022

Rosa María Magda, **La mujer Molesta**, Trincheras, 2019

Lameiras, M., Rodriguez, Y. y Martinez, R., **el cuerpo del delito: la cosificación sexual de las mujeres**, Tirant Humanidades, 2022

Amelia Valcarcel, **Ahora, Feminismo: Cuestiones candentes y frentes abiertos**, Cátedra, 2019

Bibliografía Complementaria

Herranz, Yolanda, **Igualdad bajo sospecha**, Narcea, 2006

Lomas , Carlos, **Los chicos también lloran: identidades masculinas, igualdad entre los sexos y coeducación**, Paidós, 2004

Amelia Valcarcel, **La civilización feminista**, La esfera de los libros, 2023

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Mediación en conflitos e situacións de violencia/O05G130V01502

Sexualidade e saúde/O05G130V01912

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación de persoas adultas				
Materia	Educación de persoas adultas			
Código	005G130V01401			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Seoane Pérez, Emilia			
Profesorado	Seoane Pérez, Emilia			
Correo-e	emiliasp@uvigo.es			
Web	http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/			
Descrición xeral	A Educación de Persoas Adultas, recoñecida como un campo da Educación Social, de cara a proporcionar unha formación científica e experiencial nos seus estudos universitarios, ven avalado por unha longa traxectoria que comeza a súa andaina no Real Decreto 1420/1991 (RD 1420/1991, BOE 10-10-1991), momento no que a Educación Social acada o seu estatus universitario. No Plan de Estudos da Universidade de Vigo, para o título de Grao en Educación Social, a materia de Educación de Persoas Adultas, ten carácter obrigatorio, impártese no 2º cuadrimestre do 2º curso cunha carga lectiva de 6 créditos ECTS. Esta materia, ten por obxecto o estudo e a análise histórico, conceptual, metodolóxico e legal da Educación de Persoas Adultas, coa finalidade de que o estudante coñeza, comprenda e utilice correctamente os termos relacionados coa Educación de persoas adultas; comprenda os diferentes modelos de Educación de persoas adultas así como que coñeza e identifique os ámbitos de actuación da educación de persoas adultas, analizando e comprendendo a súa relación cos seus antecedentes históricos, as situacións presentes e as necesidades emerxentes tendo en conta os diferentes cambios educativos, económicos, laborais, culturais, sociais, ecolóxico-ambientais e políticos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
C5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
D1	Capacidade de análise e síntese
D5	Xestión da información

D6	Resolución de problemas e toma de decisións
D11	Habilidades interpersoais
D12	Compromiso ético
D13	Autonomía na aprendizaxe
D14	Adaptación a situacións novas
D15	Creatividade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O estudantado será capaz de intervir como mediador social, cultural e educativo	A3	B3	C2 C4	D6 D11 D12 D15
O estudantado, será capaz de transmitir, promover e desenvolver a cultura	A4	B1	C1 C4	D5 D11 D12 D15
O estudantado será capaz de coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos	A1	B4	C1 C2 C10	D12 D13
O estudantado será capaz de deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos	A2	B5	C2 C4 C5	D12 D15
O estudantado será capaz de xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos	A2	B6	C1 C4 C8 C11	D12 D15
O estudantado será capaz de integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa	A1 A2	B4	C1	D1 D5 D12 D13
O estudantado debe estar capacitado/a para o diagnostico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas	A4	B3	C2	D1 D12 D15
O estudantado será capaz de xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais	A2 A3	B2	C5 C11	D5 D12 D15
O estudantado será capaz de analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos	A4	B4	C4	D1 D5 D12
O estudantado debe ser capaz de coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa	A1	B5	C5	D1 D5 D15
O estudantado será capaz de potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)	A2 A3	B3 B6	C8	D11 D12 D15
O estudantado será capaz de desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)	A2 A4	B3 B5	C10 C11	D6 D12 D13 D15
O estudantado será capaz de organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre	A2 A4	B1 B3 B5	C5 C10 C11	D12 D14 D15
O estudantado será capaz de aplicar a capacidade de análise e síntese	A1	B4	C4	D1 D12 D15
O estudantado será capaz de manexar unha axeitada xestión da información	A2	B4 B6	C4	D5 D12 D15
O estudantado terá capacidade de resolución de problemas e toma de decisións	A3	B3	C2 C11	D6 D12 D13
O estudantado será capaz de actuar e intervir con habilidades interpersoais	A4	B4	C5	D11 D12 D15

O estudantado será capaz de actuar e intervir con compromiso ético	A5	B2 B3	C4	D12 D14 D15
O estudantado será capaz de actuar e intervir con criterios de autonomía na aprendizaxe	A5	B1	C1	D12 D13
O estudantado será capaz de adaptarse a situacións novas	A1 A4	B2 B4	C10 C11	D1 D12 D14 D15
O estudantado demostrará posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	A1 A2	B4	C1	D1 D12
O estudantado será capaz de actuar e intervir con creatividade	A2 A5	B5 B6	C1 C2	D12 D13 D15
O estudantado saberá aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	A2	B4	C4	D1 D12 D14 D15
O estudantado terá a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	A3	B4	C2 C4	D5 D6 D12 D14 D15
O estudantado será capaz de poder transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	A4	B3 B6	C8 C11	D11 D12 D14
O estudantado será capaz de desenvolver aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	A5	B4 B5	C5 C10	D5 D6 D12 D14 D15

Contidos

Tema	
1-Aproximación histórica e conceptual á educación de persoas adultas.	.Aproximación histórica á educación de persoas adultas .Marco conceptual da educación de persoas adultas
2-Obxectivos e ámbitos da educación de persoas adultas.	.Obxectivos da educación de persoas adultas. .Ámbitos da educación de persoas adultas.
3-Adultez e aprendizaxe.	.A adultez desde diferentes perspectivas e enfoques. .A aprendizaxe na persoa adulta.
4-Políticas e medidas para o desenvolvemento da educación de persoas adultas en Europa.	.Políticas para o desenvolvemento da educación de persoas adultas en Europa. .Medidas para o desenvolvemento da educación de persoas adultas en Europa.
5-A educación de persoas adultas nos sistemas educativos do Estado español.	.Marco legal de referencia para a educación de persoas adultas, nas diferentes comunidades do Estado español
6-Lei 9/1992, do 24 de xullo, de educación e promoción de adultos. Lexislación galega actual.	.Obxectivos da Lei .Campos fundamentais de actuación .Programas de acción,...
7-Ofertas educativas actuais para/con persoas adultas.	-
8-Necesidades educativas emerxentes con persoas adultas.	-
9-Recursos e modalidades de educación de persoas adultas.	.Recursos a ter en conta no marco da educación de persoas adultas. .Modalidades de educación de persoas adultas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	10	35	45
Presentación	20	40	60
Cartafol/dossier	4	20	24
Lección maxistral	8	0	8
Exame de preguntas obxectivas	3	10	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	A/O estudante, de maneira individual e en pequenos grupos, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... O alumnado manterá entrevistas coa profesora da materia para asesoramento / desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Presentación	Presentación e exposición por parte do alumnado de traballos grupais tutelados pola profesora. O alumnado manterá entrevistas coa profesora da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Cartafol/dossier	A/O estudante, de maneira individual, elabora un documento que recompila información sobre as experiencias, temario da materia, así como traballos e tarefas elaborados individualmente ou en grupo durante o proceso de formación. O dossier será ademais un instrumento de seguimento e avaliación continua do proceso educativo.
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coa profesora no seu despacho.
Presentación	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coa profesora no seu despacho.
Cartafol/dossier	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coa profesora no seu despacho.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Traballo tutelado	Cada alumna/o realizará un traballo individual de curso, en base aos contidos da materia obxecto de estudo, tutelado pola profesora e coa posterior defensa e explicación ante a profesora nas sesións titoriais.	25	A1 A2 A3 A4	B4	C4 D5 D12 D13 D15	D5	
Presentación	Cada grupo pequeno de alumnado (3 a 5 persoas), realizará unha presentación/exposición á clase a partires da realización dun traballo grupal de curso, en base aos contidos da materia obxecto de estudo, tutelado pola profesora.	25	A1 A2 A3 A4	B4	C8 D13 D15	D5	
Cartafol/dossier	Cada alumna/o, elabora un documento que recompila información sobre as experiencias, temario da materia, así como traballos e tarefas elaborados individualmente ou en grupo durante o proceso de formación. O dossier será ademais un instrumento de seguimento e avaliación continua do proceso educativo.	20	A1 A3	B4	C1 C4 D5 D13 D15	D1	
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación de competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). O alumnado selecciona unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30	A1 A4		C1 C5 D1 D5	D1	

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. As cualificacións indicadas en termos porcentuais no cadro *supra* son as máximas que se poden acadar en cada unha das probas na **MODALIDADE DE AVALIACIÓN CONTÍNUA**
2. Para acollerse á **MODALIDADE DE AVALIACIÓN CONTÍNUA** o alumnado terá unha asistencia mínima do 80% nas clases do grupo-clase e o mesmo, un 80% ás clases de grupo mediano (GM).
3. Para superar a materia na **MODALIDADE DE AVALIACIÓN CONTÍNUA** o alumnado deberá superar todas as probas referidas, obtendo unha cualificación mínima do 50% en cada unha das probas avaliáveis.
4. **MODALIDADE DE AVALIACIÓN GLOBAL:** Esta modalidade de avaliación está dirixida a: ao alumnado que non cumpra o 80% da asistencia especificada no punto nº 2 ou a aquel que opte por esta modalidade, sempre e cando llo comunique á profesora na primeira quincena de impartición da materia.
5. **A MODALIDADE DE AVALIACIÓN GLOBAL** consistirá nun exame sobre a totalidade do temario da materia, de preguntas obxectivas (cunha valoración do 60%) e nun traballo individual tutelado pola profesora e definido en base

aos contidos e obxectivos da materia (cunha valoración do 40%, do que o 20% corresponderase coa elaboración e entrega do mesmo e o 20% restante corresponderase coa defensa e presentación oral á profesora). Para superar a materia por esta modalidade de avaliación, o alumnado deberá superar as dúas probas referidas, obtendo unha cualificación mínima do 50% en cada unha delas.

6. **EXAMES:** As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade no espazo "datas exames"
7. **Segunda oportunidade (xullo):** As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª do mesmo curso académico.
8. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Flecha, R.; López, F. e Saco, R., **Dos siglos de educación de adultos**, 1ª, El Roure, 1988

García Carrasco, J. (coord.), **Educación de adultos**, 1, Ariel, 1997

García Molina, J. y Marí Ytarte, R. (coord.), **Pedagogía Social y mediación educativa**, 1ª, APESCAM, 2002

Requejo Osorio, A., **Educación permanente y educación de adultos**, 1ª, Ariel, 2003

Sanz Fernández, F. (Direc.), **La formación en educación de personas adultas**, 1ª, MEC- UNED, 1995

Sanz Fernández, F., **La educación de personas adultas entre dos siglos: historia pasada y desafíos de futuro**, 1, UNED, 2002

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Programas de animación sociocultural/O05G130V01503

Educación e animación sociolaboral/O05G130V01701

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Didáctica: Deseño e programación no ámbito socioeducativo/O05G130V01202

Educación: Educación permanente/O05G130V01203

Educación: Historia da educación social/O05G130V01204

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento/O05G130V01102

Outros comentarios

Esta guía docente recolle as liñas de actuación a desenvolver co alumnado da materia, entendida con certa flexibilidade, podendo estar suxeita a algunha modificación e reaxuste puntual.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación para o lecer e o tempo libre				
Materia	Educación para o lecer e o tempo libre			
Código	O05G130V01402			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Pérez Enríquez, María Esther			
Profesorado	Pérez Enríquez, María Esther			
Correo-e	me_perez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A educación para o lecer e o tempo libre é un dos ámbitos de intervención da Educación Social. Así faise necesario unha materia obrigatoria como esta, onde se traballen os coñecementos, habilidades e aptitudes teóricas e prácticas necesarias para o seu desenvolvemento profesional.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
D1	Capacidade de análise e síntese
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D5	Xestión da información
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D11	Habilidades interpersoais
D18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Conceptualizar e sentar as bases teóricas da educación para o lecer e o tempo libre.	A1	B1	C1	D1
	A2	B4		D4
	A3			D5
	A4			D8
	A5			D11
				D18

2. Coñecer e analizar as realidades e perspectivas actuais do lecer e do tempo libre	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B4	C1	D1 D4 D5 D8 D11 D18
3. Sentar as bases teóricas da educación do lecer e do tempo libre.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B4	C1	D1 D4 D5 D8 D11 D18
4. Traballar os aspectos metodolóxicos da intervención educativa no lecer e no tempo libre.	A2 A3 A4	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C8 C10 C15	D1 D4 D5 D8 D11 D18
5. Coñecer, analizar e investigar os ámbitos, institucións e actividades educativas relacionadas coa educación para o lecer e o tempo libre, en particular no contexto galego.	A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C8 C10 C15	D1 D4 D5 D8 D11 D18

Contidos

Tema	
1. Marco conceptual e bases teóricas da educación para o lecer e o tempo libre.	1.1. Clasificación dos "tempos" das persoas. 1.2. Enmarque do lecer e do tempo libre: diferenciación e conceptualización. 1.3. Elementos identificativos do lecer e do tempo libre.
2. Realidades e perspectivas actuais do lecer e do tempo libre	2.1. Dimensións do lecer e do tempo libre. 2.2. O lecer e o tempo libre como necesidades e dereitos sociais. 2.3. Tendencias actuais do lecer e do tempo libre. 2.4. Lecer, tempo libre e calidade de vida.
3. Cara a unha educación do lecer e do tempo libre.	3.1. Determinantes sociais e pedagóxicos que facilitan a aparición da educación para o lecer e o tempo libre. 3.2. Concepto e obxecto da educación do ocio. 3.3. Principios xerais e condicionantes.
4. Aspectos metodolóxicos da intervención educativa no lecer e no tempo libre.	4.1. Formas pedagóxicas de intervir no lecer e no tempo libre. 4.2. Principios de actuación. 4.3. Organización e administración de proxectos e servizos de lecer e tempo libre.
5. Ámbitos, institucións e actividades educativas relacionadas coa educación para o lecer e o tempo libre, en particular no contexto galego.	5.1. Ámbitos da educación para o lecer e o tempo libre: específicos e non específicos. 5.2. Marco legal das institucións de lecer e tempo libre. 5.3. Experiencias, programas, recursos e actividades da educación para o lecer e o tempo libre.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	5	7
Lección maxistral	12	25	37
Traballo tutelado	2	25	27
Presentación	3	9	12
Obradoiro	18	22	40
Seminario	4	6	10
Exame de preguntas obxectivas	2	15	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición
Actividades introdutorias: Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado (detección de coñecementos previos, motivacións,...) e a presentar a materia.

Lección maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos da materia "Educación para o lecer e o tempo libre"
Traballo tutelado	Os/as estudantes, en grupo, elaboran un documento e/ou investigación sobre a temática da materia. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Presentación	Exposición oral por parte do alumnado, ante a docente e o alumnado, dos resultados do traballo tutelado (previa presentación escrita).
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre a educación para o ocio e o tempo libre, con asistencia específica por parte do/a profesor/a ás actividades individuais e/ou de grupo que desenvolven os estudantes.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Empregándoas como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introductorias	- As actividades introductorias, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que o/a profesor/a ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).
Traballo tutelado	- Os traballos tutelados, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico). - Ademais, á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de traballo na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do/a profesor/a, no horario de titorías, ou a través do correo electrónico.
Presentación	- A presentación/ exposición dos traballos tutelados, reforzase cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico). - Ademais, á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de traballo na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do/a profesor/a, no horario de titorías, ou a través do correo electrónico.
Obradoiro	- A realización dos obradoiros, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que o/a profesor/a ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).
Lección maxistral	- As sesións maxistrais, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).
Seminario	- As actividades realizadas nos seminarios, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial directamente na aula.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	- A preparación da proba tipo test, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que o/a profesor/a ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	Os/as estudantes presentan o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia e/ou investigación. Levarase a cabo en grupo, de forma escrita. Ademais, conxuntamente con este documento, tamén se valorará o seguimento da elaboración do traballo.	20	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C10 D4 A3 B4 C15 D5 A4 B5 D8 A5 B6 D11 D18
Obradoiro	Planificación, elaboración, posta en práctica na aula e avaliación dun obradoiro de educación para o ocio e o tempo libre por parte do/a alumno/a, de xeito individual. Os/as alumnos/as deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a súa valoración persoal. Valorarase conxuntamente coa súa participación nos mesmos e nas saídas de campo.	30	A1 B1 C8 D1 A2 B2 C10 D4 A3 B3 C15 D5 A4 B5 D8 A5 B6 D11
Seminario	Realizaranse actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permitan afondar ou complementar os contidos da materia, como complemento das clases teóricas.	10	A1 B2 C1 D1 A2 B4 D4 A3 D5 A4 D8 A5 D11 D18
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba tipo test para a avaliación das competencias adquiridas que inclúe preguntas pechadas con tres alternativas de resposta. Os/as alumnos/as seleccionarán unha resposta entre as posibilidades. As respostas erradas puntuarán negativamente (2 mal restarán 1 ben).	40	A1 B1 C1 D1 A3 B4 D5 A4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia é necesario superar todas as probas de avaliación.

O alumnado non presencial:deberá falar coa profesora ao principio do curso, para acordar un plan de traballo específico. Os criterios de avaliación serán os seguintes: Proba tipo test: 70%. Traballo titorado: 15%. Outros traballos prácticos: 15%.

Segunda convocatoria: As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico. As competencias non adquiridas serán avaliadas na mesma convocatoria (xullo).

As datas e horas oficiais dos exames, así como as da súa revisión, poden consultarse na web da Facultade de Educación e Traballo Social.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Armengol, c., **La intervención en el tiempo libre de niños y jóvenes: panorámica de la diversidad. Educación Social. Revista de Intervención Socioeducativa, (50), 45-67., 2012**

Caride, J.A., **Ocio e tempo libre**, Xunta de Galicia. Consellería de Educación e Orden, 2000

Cuenca, M., **El ocio como ámbito de Educación Social. Educación Social: Revista de intervención socioeducativa, (47), 25-40, 2011**

De la Cruz, C. (ed.), **Educación del Ocio. Propuestas internacionales**, Universidad de Deusto, 2002

Lozano, J., **Actividades de ocio y tiempo libre.**, Síntesis, 2016

Puig, J. y Trilla, J., **La pedagogía del ocio**, 1ª reimp., Laertes, 2000

Trilla, J., **Tres pedagogías del ocio y otra más. Revista Educación Social (11), 54-71, 1999**

Bibliografía Complementaria

Arriaga, C. R. y Fuentes, G., **La calidad del uso del tiempo libre de los estudiantes en beneficio del ocio, recreación y actividad física en centros educativos de enseñanza básica de la comuna de Padre las Casas, IX región, Chile**, Edición impresa: 1579-1726. Edición Web: 1988-2041, 2023

Blasco, M. I., **La educación en el ocio y el tiempo libre. Guía para el alumnado**, 1ª ed., CEAPA, 2011

Caride, J.A., Caballo, M.B., y Gradaílle, R. (Coords.), **Tiempos, educación y ocio en una sociedad de redes**, 9788418348914, Octaedro, 2020

C.E.E.S.G., **Funcións das educadoras e educadores sociais. Animación sociocultural e xestión cultural**, C.E.E.S.G./Deputación da Coruña, 2018

Cuenca, M., **Pedagogía del ocio: Modelos y propuestas**, Universidad de Deusto, 2004

Fidel, F., y Temprano, R., **Actividades de ocio y tiempo libre**, 9788428338066, 1ª ed., Ediciones Paraninfo, S.A, 2018

Figueres, P., y Samper, R.M., **Ocio y tiempo libre de colectivos específicos**, 9788496334403, Altamar, 2007

Franch, J. e Martinell, A., **Animar un proyecto de educación social. La intervención en el tiempo libre**, 1ª ed., Paidós, 1994

- Gorbeña, S. (ed.), **Modelos de intervención en ocio terapéutico**, Universidad de Deusto, 2000
- Hernández, A. y Morales, V., **Una revisión teórica: ocio, tiempo libre y animación sociocultural**. efDeporte. Revista Digital, (127), Universidad de Málaga, 2008
- Otero, J. C. (Coord.), **La pedagogía del ocio: nuevos desafíos**, Axac, 2009
- Pérez-Rioja, J. A., **Educación para el ocio**, Ediciones Palabra, 1992
- Rebolledo Gutiérrez J. C. y Rohlf Domínguez, P., **Propuesta de intervención en el ámbito del ocio y tiempo libre de usuarios/as de COCEMFE Cáceres**. Revista Española de Discapacidad, 2(I), 223-231., 2014
- Rodríguez, J. y Agullo, E., **Estilos de vida, ocio y tiempo libre de los estudiantes universitarios**. Psicothema, 11(2), 247-259, 1999
- Sarramona, J., Vázquez, G. y Colom, A.J., **Educación no formal**, Ariel, 1998
- S.I.P.S., **Pedagogía Social**. Revista Interuniversitaria. Monográfico Tiempos educativos, tiempos de ocio (20), 2012
- Trilla, J., **La educación fuera de la escuela. Ámbitos no formales y educación social**, 1ª ed., Ariel, 2003
- Varela, L., Gradaílle, R., y Teijeiro, J., **Ocio y usos del tiempo libre en adolescentes de 12 a 16 años en España**. Educ. Pesqui., 42(4), 987-999, 2016

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Programas de animación sociocultural/O05G130V01503

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Educación: Educación permanente/O05G130V01203

Educación: Historia da educación social/O05G130V01204

Educación: Pedagogía social/O05G130V01205

Educación: Teorías e institucións educativas/O05G130V01103

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estratexías de aprendizaxe en contextos socioeducativos				
Materia	Estratexías de aprendizaxe en contextos socioeducativos			
Código	O05G130V01403			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	González Fernández, Antonio			
Profesorado	González Fernández, Antonio			
Correo-e	aglez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia analízanse distintos procesos psicolóxicos como atención, percepción, memoria, aprendizaxe, motivación ou procesamento da información. A súa análise servirá de base para a súa posible aplicación no contexto social, tanto para entender a aprendizaxe social como para deseñar intervencións en distintos contextos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Planificación e organización
D5	Xestión da información
D6	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
D11	Habilidades interpersoais
D13	Autonomía na aprendizaxe
D15	Creatividade
D16	Liderado
D17	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser competente no coñecemento da relación entre os procesos de atención, percepción e memoria e os modelos de aprendizaxe.	A1 A2 A3 A4 A5	B4	C1 C2	D1 D2 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D15 D17
Ser competente no coñecemento dos modelos motivacionais, así como na súa vinculación cos procesos de aprendizaxe social e educativo.	A1 A2 A4	B4	C1 C2	D5 D6 D7 D11
Ser competente no coñecemento do paradigma do procesamento da información, así como da súa influencia na aprendizaxe humana.	A1 A2	B4	C1	D5 D6 D7 D11
Ser competente no coñecemento das teorías, modelos e formas de aprendizaxe aplicados en contextos sociais e educativos.	A1 A2	B4	C2	D1 D2 D5 D13 D15
Ser competente para realizar a análise dos programas da realidade social e educativa de acordo cos conceptos aprendidos e facer propostas de mellora.	A3	B4	C1 C2	D2 D7 D10 D16 D17
Ser competente para innovar a práctica socioeducativa, iniciada mediante a realización do deseño de novas capacidades ou reaxustando as anteriores ás situacións individuais e/ou contextuais.	A3 A4	B1 B3 B4 B5	C1 C2	D2 D6 D7 D9 D10 D11 D15 D16
Ser competente para colaborar con outros profesionais no deseño e implementación dos programas sociais e educativos.	A3 A4	B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2	D1 D6 D7 D9 D10 D11 D17
Ser competente no coñecemento e no uso dos recursos tecnolóxicos aplicados á elaboración dos programas de intervención social e de comunicación.	A3	B4	C1	D1 D2 D5 D6 D11 D13

Contidos

Tema	
Atención, percepción e memoria e os modelos de aprendizaxe.	Os modelos atencionais: a atención selectiva e a atención dividida. A organización perceptiva: a teoría Gestalt A aprendizaxe construtivista. Modelos de memoria. Memoria implícita e memoria explícita.
Os modelos motivacionais.	Motivación, emoción e pensamento. A teoría da disonancia cognitiva. A motivación de logro. A teoría da motivación social. A teoría da atribución. Outros modelos: metas, autodeterminación.
O paradigma do procesamento da información.	Aspectos básicos Estratexias Metacognición

Teorías, modelos e formas de aprendizaxe aplicados en contextos sociais e educativos.	A aprendizaxe funcional e ecolóxica de Ausubel. A aprendizaxe andamiada de Bruner. A aprendizaxe significativa de Ausubel. A aprendizaxe social de Bandura. A aprendizaxe e a interacción socio- cultural segundo Vygotsky. Modelos de aprendizaxe cooperativa (Slavin).
Elaboración de programas e proxectos.	Programas de intervención social en persoas con discapacidade. Programas de intervención social en menores en conflito. Programas de intervención social en grupos sociais desfavorecidos e/ou en risco de exclusión social. Programas de mellora en persoas maiores con problemas de memoria e/ou déficits cognitivos.
Coñecemento e uso dos recursos tecnolóxicos aplicados á elaboración dos programas de intervención social e de comunicación.	Fontes bibliográficas de información: biblioteca, hemeroteca, bases de datos (ERIC, ISOC, CURRENT CONTENTS). Os recursos de internet: SITIOS WEBS. Emprego de medios audiovisuais na acción socioeducativa: AUDIO, VÍDEO, TV.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18	10	28
Traballo tutelado	20	44	64
Seminario	6	0	6
Exame de preguntas obxectivas	1	51	52

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Asistencia, participación activa, compromiso e colaboración intergrupos e intragrupos.
Traballo tutelado	Traballos tutelados, traballos de aula e titorías de grupo. Avaliarase o nivel de construción de coñecemento e a autonomía persoal. Tamén a capacidade de innovación e investigación. Realización de traballos autónomos no ámbito social con dirección do docente en relación a unha temática da área.
Seminario	

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Durante a súa elaboración, levarase a cabo un seguimento individualizado a través de Moovi e do Campus remoto, do correo electrónico, das titorías e nos Grupos Medios..

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Un ou dous traballos grupais. Avaliaranse os seguintes aspectos: adequación do índice e dos contidos ao esquema presentado; utilización dos documentos propostos; fiabilidade das fontes utilizadas; relevancia dos contidos, en especial para a educación social; seguimento da normativa (APA ou similar), especialmente en citas e referencias; coherencia e corrección na redacción final do manuscrito; presentación ante o grupo.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2	D1 D2 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D13 D15 D16 D17
Seminario	Titorización de traballos e presentación do produto final elaborado.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B4	C1	D1 D5 D6 D11 D13

Exame de preguntas obxectivas	Preguntas con varias alternativas de resposta pechada.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B4	D1 D5 D7 D13

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para que se contabilice na nota final a proba tipo test, a/o estudante deberá obter nela (polo menos) unha nota de 5 puntos sobre 10. En caso de non superar o exame tipo test, na acta aparecerá a nota obtida no exame.

Para calcular a nota final da materia, computaranse conxuntamente as probas de Traballo tutelado (4 puntos) e de Seminario (2 puntos). Polo tanto, cunha puntuación conxunta igual ou superior a 3 puntos, consideraranse "Aprobadas" ambas probas.

Indícase, así mesmo, que se conservarán as cualificacións das competencias superadas en xuño para a seguinte convocatoria de xullo, na cal os alumnos e as alumnas (coa materia suspensa en xuño) avaliaranse só das competencias/probas non superadas na convocatoria anterior. Respecto ao traballo tutelado suspenso, indicaranse os aspectos xerais que deben ser mellorados.

As/os **estudiantes non asistentes** deberán presentarse á proba de tipo test co mesmo temario e tipo de preguntas que os asistentes (ata 50% da nota); tamén se lles poderá entregar algún outro material (adicional ao do alumnado asistente) para este exame final. Ademais, deberán entregar algún(s) traballo(s) de investigación teórico-práctico(s) sobre algunha das temáticas da materia (ata 35% da nota). Este(s) traballo(s) deberá(n) ser previamente consensuado(s) co docente da materia polo menos 2 meses antes do exame coa finalidade de poder levar a cabo una titorización adecuada do(s) mesmo(s) durante este período de 2 meses (polo menos, con 2 tutorías presenciais). A actividade de "Presentación" será obrigatoria para o alumnado non asistente. Nela, a/o estudante non asistente presentará o(s) seu(s) traballo(s) e relacionaráo(s) con diferentes temas do temario (ate o 15% da nota).

As **datas do exame** final correspondente ás convocatorias de maio-xuño e xullo poderanse consultar no taboleiro de anuncios da Facultade de Educación e Traballo Social de Ourense e tamén na súa web.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ballesteros, S., **Psicología general. Un enfoque cognitivo**, Universitas, 2000

Banet, L.; Echeita, G.; Escofet, N.; Fernández, C.; Guix, M. D.; Jiménez, J. R. et al., **Motivación, tratamiento de la diversidad y rendimiento académico. El aprendizaje cooperativo**, Graó, 2003

Mestre, J. M., e Palmero, F., **Procesos psicológicos básicos. Una guía académica para los estudios en psicopedagogía, psicología y pedagogía**, Pirámide, 2011

Puente Ferreras, A., **Psicología contemporánea básica y aplicada**, Pirámide, 2011

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Discapacidade e educación social/O05G130V01909

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Habilidades sociais en educación social				
Materia	Habilidades sociais en educación social			
Código	O05G130V01404			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Rodríguez Castro, Yolanda			
Profesorado	Rodríguez Castro, Yolanda			
Correo-e	yrcaastro@uvigo.es			
Web	http://https://www.facebook.com/PT1ourense?ref=hl			
Descrición xeral	Nesta materia abordaremos o estudo das habilidades sociais e traballarámoslas como elementos esenciais no perfil profesional do/a Educador/a Social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Planificación e organización
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D12	Compromiso ético
D14	Adaptación a situacións novas
D17	Iniciativa e espírito emprendedor
D18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resultados previstos na materia					
Coñecer o marco teórico, conceptual e metodolóxico das Habilidades sociais.		A3	B1	C1	D1
		A4	B4	C6	D2
		A5			D8
					D14
					D18

Promover o traballo en equipos multidisciplinares e a resolución de conflitos interpersoais.	A3	B2	C8	D2
	A4	B3	C10	D12
	A5	B5	C11	D14
		B6	C12	D17

Contidos

Tema	
BLOQUE I: As habilidades sociais. Aspectos conceptuais e metodolóxicos básicos.	Marco conceptual e teórico das habilidades sociais. Adestramento e tipos de habilidades sociais. Avaliación das habilidades sociais.
BLOQUE II: A comunicación e as habilidades sociais	Habilidades para a comunicación interpersoal. Adestramento en habilidades asertivas. Habilidades para falar en público e autorregulación emocional.
BLOQUE III: Habilidades sociais e práctica profesional do/a educador/a social.	Variables clave do profesional para a intervención: Empatía, respecto e autenticidade. A intelixencia emocional e as habilidades sociais. Habilidades sociais para as intervencións grupais Habilidades para o traballo en equipo. A resolución de conflitos interpersoais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	8	2	10
Traballo tutelado	12.5	21.5	34
Lección maxistral	22.5	21.5	44
Exame de preguntas obxectivas	2	43	45
Exame de preguntas obxectivas	2	15	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación por parte da docente o programa da materia. Avaliación inicial de expectativas, coñecementos e actitudes.
Traballo tutelado	Traballo individual obrigatorio que consistirá na preparación e exposición dunha alocución pública dun tema asinado pola docente, será tutelado pola docente. Os traballos de aula tamén estarán supervisados e dirixidos pola docente.
Lección maxistral	Exposición dos temas teóricos da materia nas horas de Gran Grupo. Tamén se intercalará a exposición con preguntas ou tarefas dirixidas ao alumnado para comprobar a súa comprensión.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Os traballos explicaranse nos grupos medios e farese un seguimento. Ademais todo o alumnado que o necesite, será atendido no horario de tutoría da docente para revisar os seus traballos e resolver as dúbidas (consultar horario de tutoría na páxina web da Facultade). Tamén se atenderá ao alumnado a través do correo electrónico da docente ou a través da materia en MOOVI.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	O alumnado realizará traballos obrigatorios: a) Traballo individual obrigatorio que consistirá na alocución pública dun tema asinado pola docente. Valorarase ata 2.5 puntos, sendo a nota mínima para aprobar a actividade o 1.25 b) Traballos de aula: a docente de forma aleatoria recollerá as tarefas desempeñadas na aula. Tamén valorarase a participación activa nas diversas actividades de aula. Valorarase ata 1.5 puntos, sendo a nota mínima para aprobar a actividade o 0.75.	40	A3 B2 C8 D1 A4 B3 C10 D2 A5 B4 C11 D8 B5 C12 D12 B6 D14 D17
Exame de preguntas obxectivas	Consistirá nunha proba obxectiva de opción múltiple de resposta. Contidos de exame oral: temas Bloques I e II. (Cada dúas preguntas fallidas no exame, restará unha correcta)	40	A3 B1 C1 D1 A4 B4 C6 D2 A5 C10 D8 C12 D18

Exame de preguntas obxectivas	Consistirá nunha proba obxectiva de opción múltiple de resposta. Contidos de exame oral: temas Bloques III. (Cada dúas preguntas fallidas no exame, restará unha correcta)	20	A3 A4 A5	B1 B5	C6 C11 C12	D2 D12 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA

Alumnado que se acolla a modalidade de **avaliación continua** debe ter unha asistencia do 80% tanto en Gran Grupo como en Grupos Medianos. A avaliación continua segue os criterios da guía docente. Os exames tipo test (proba 1 e proba 2) faranse no mesmo día (ver na Web da Facultade o calendario de exames).

Para superar a parte teórica (exames tipo test) hai que obter como mínimo 3 puntos (2 puntos no exame tipo test 1, e 1 punto no exame test 2). Para superar a parte práctica da materia hai que obter como mínimo 2 puntos. Para aprobar a materia é obrigatorio ter aprobadas tanto a parte teórica (exames) como a parte práctica (traballos).

AVALIACIÓN GLOBAL

O alumnado que se acolla a esta modalidade de avaliación global debe comunicalo a coordinadora da materia nos primeiros 15 días de inicio da materia. A avaliación global segue os seguintes criterios:

Para superar a parte teórica da materia ten que realizar **dúas probas obrigatoriamente**:

- 1. Exame proba obxectiva tipo test:** Ata 4 puntos, debendo o/a alumno/a conseguir un mínimo de 2 puntos para superar esta proba (a nota total supón o 40% da cualificación da materia). Cada dúas preguntas fallidas no exame, restará unha correcta. Contidos de exame: temas do Bloques I, II e III.
- 2. Exame oral:** Ata 2 puntos, debendo o/a alumno/a conseguir un mínimo de 1 punto para superar esta proba (a nota total supón 20% da cualificación da materia). Contidos de exame oral: temas Bloques I, II e III.

Para superar a parte práctica da materia:

- 1. Traballo de Revisión teórica:** ata 3 puntos pola realización dun traballo teórico (*State to art*) referido a unha temática relacionada co temario teórico-práctico da materia centrado exclusivamente no análise de **4 artigos de revistas científicas publicados entre 2022-2023-2024**, sendo a nota mínima para aprobar a actividade o 1.5 (a nota total supón o 30% da cualificación do alumno/a).
- 2. Traballo voluntario:** ata 1 punto, que consiste no análise descriptivo, comparativo e crítico de 3 programas de habilidades sociais dirixidos a un mesmo colectivo. Só se sumarán se o alumno/a obtén, polo menos as puntuacións mínimas na actividade básica de cualificación (traballo de revisión teórica *state to art*) (a nota total suporá o 10% da calificación do alumno/a).

Os traballos serán subidos ao espazo de Moovi como data tope a fecha oficial do exame.

As datas oficiais de exames poden consultarse na web da Facultade.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Para a convocatoria de xullo conservaranse as cualificacións das competencias conseguidas polo alumnado nas probas superadas na convocatoria de xuño. É dicir, na convocatoria de xullo examinaranse só das competencias/partes/probas non superadas na convocatoria anterior.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Rodríguez Castro, Y. & Martínez Román, R., **Habilidades Interpersonales y Mediación: Una aproximación a la práctica con perspectiva de género.**, 978-84-1125-366-6, Aranzadi, 2022

Caballo, V., **Manual de evaluación y entrenamiento en habilidades sociales**, 978-84-3230-808-6, SIGLO XXI, 2005

Goleman, D., **Inteligencia emocional**, 978-84-7245-371-5, Kairós, 1996

Rodríguez Castro, Y., **Temario de la materia de HHSS en Educación Social**, Moovi, 2022

Bibliografía Complementaria

Rodríguez-Castro, Y., Alonso. P., Lameiras, M., & Carrera, M. V, **Las Habilidades sociales en el proceso de mediación: propuesta de intervención.**, 978-84-9086-300-8, Tirant loBlanch, 2014

Howard Gardner, **Las cinco mentes del futuro**, 978-84-4932-611-0, Paidós, 2011

Goleman, D., **El cerebro y la inteligencia emocional**, 9788490194348, Penguin Random House, 2015

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Mediación en conflictos e situacións de violencia/O05G130V01502

Sexualidade e saúde/O05G130V01912

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Xénero e educación social/O05G130V01305

Intervención socioeducativa nas condutas aditivas/O05G130V01702

Outros comentarios

Recoméndase seguir o curso tamén na plataforma de Moovi.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Intervención socioeducativa para a inclusión social				
Materia	Intervención socioeducativa para a inclusión social			
Código	O05G130V01405			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Barreira Arias, Alberto José			
Profesorado	Barreira Arias, Alberto José Fernández del Río, Ana Belén			
Correo-e	abarreira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O ámbito profesional do educador/a social é moi amplo, e entre a variedade de ámbitos profesionais cobra un especial interese a poboación en situación de exclusión social. Favorecer a inserción social de persoas e colectivos desta poboación, atender as súas necesidades sociais, culturais, educativa, sanitarias e laborais e prever esas situacións son algúns dos contidos da práctica profesional do educador/a social. Este profesional necesita dunhas bases teóricas e metodolóxicas que poidan ser alicerces da súa intervención, así mesmo necesita dunhas estratexias de intervención de carácter sociopedagóxico que lle faciliten coñecer a achegarse aos colectivos e persoas desadaptadas. Dende esta materia preténdese dar resposta a ámbolos dous aspectos, dotando ao profesional da Educación Social das competencias e coñecementos necesarios para o seu desenvolvemento, así como das bases da indagación e o coñecemento autónomo, que serán fundamentais para a súa continua reciclaxe e adaptación ao cambiante medio onde terá que exercer a súa profesión.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
C4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
C5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas

C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
C13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
C14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
C15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
C18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
C19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
C20	Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Planificación e organización
D3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D5	Xestión da información
D6	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
D12	Compromiso ético
D15	Creatividade
D16	Liderado

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer as características dos principais colectivos de desadaptación social.	A3	B4	C6	D5 D10 D12
Coñecer os supostos pedagóxicos, psicolóxicos e sociolóxicos que sexan alicerces dos procesos de intervención socioeducativa en situacións de exclusión social.	A1	B4	C1 C5	D1 D9
Coñecer e comprender as bases legais, sociais e persoais da inadaptación e exclusión social.	A1 A4	B1 B2 B4	C1 C5 C6	D1 D3 D9
Coñecer os fundamentos teóricos e metodolóxicos da intervención socioeducativa, os seus ámbitos de actuación, técnicas e recursos e servizos socioeducativos dispoñibles.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3	C1 C5 C6 C20	D1 D6 D7
Planear procesos de intervención en situacións de desadaptación social, avaliando o ámbito sobre o que se actúa, priorizando as necesidades de acción ás que se pretende dar resposta, especificando o modelo teórico de intervención no que se basea, os recursos necesarios para elo e a proposta metodolóxica coa que será avaliada dita intervención.	A2 A3 A4 A5	B2 B3 B5	C4 C7 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C18 C20	D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D12 D15
Utilizar técnicas concretas de intervención socioeducativa e comunitaria que permitan detectar factores de desadaptación e exclusión que dificultan a inserción social e laboral	A2 A3 A5	B2 B5 B6	C2 C4 C7 C8 C19	D7 D16
Recoñecer a diversidade e a multiculturalidade como fonte de crecemento persoal e social.	A3 A4	B1 B2	C3	D10 D12

Recoñecer a importancia do compromiso ético e social nos procesos de intervención educativa na exclusión social	A3	B1	C3	D12
Manter unha actitude de autocritica aberta á innovación	A1 A2 A3 A4 A5	B1	C3 C18	D8 D12

Contidos

Tema

Tema 01.- O concepto de desadaptación social. A súa relación con outros conceptos: marxinación, anormalidade. Relatividade do termo: Os condicionantes sociais e culturais. Factores ambientais que inciden no fenómeno da desadaptación social.	01.1.- A exclusión social: concepto, ámbitos e factores de risco. 01.2.- A desadaptación social: precisións conceptuais e marco teórico. 01.3.- Teorías da inadaptación social. 01.4.- O marco normativo e administrativo da intervención socioeducativa na exclusión social (Bases legais que afectan a situacións de exclusión social; medidas institucionais para dar resposta á desadaptación social).
Tema 02.- Os principios da Intervención Educativa: desenvolvemento persoal, normalización, participación, xestión autónoma.	02.1.- Principios e Fases do proceso de intervención socioeducativa. 02.2.- Problemas fundamentais de desadaptación social e estratexias de intervención. A intervención educativa como estratexia fundamental.
Tema 03.- Ámbitos e áreas de intervención en situacións de desadaptación social.	03.1.- A intervención socioeducativa no ámbito da delincuencia e o cárcere. 03.2.- A intervención socioeducativa no ámbito das minorías étnicas. 03.3.- A intervención socioeducativa no ámbito dos fluxos migratorios. 03.4.- A intervención socioeducativa no ámbito da pobreza. 03.5.- A intervención socioeducativa no ámbito hospitalario.
Tema 04.- Elaboración e avaliación de programas de intervención socioeducativa en situacións de exclusión social.	04.1.- Avaliación do contexto e de necesidades. 04.2.- Deseño do programa. 04.3.- Implementación. 04.4.- Avaliación do programa.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	16	36	52
Estudo de casos	6	16	22
Foros de discusión	0	6	6
Lección maxistral	14	31	45
Aprendizaxe colaborativa	8	16	24
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, de xeito individual ou en grupo, de forma autónoma ou supervisada polo profesor desenvolve unha actividade na aula ou elabora un proxecto de intervención socioeducativa sobre a temática da materia.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun entorno virtual na que se debaten temas relacionados co ámbito da materia
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As sesións maxistras, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.

Traballo tutelado	Os traballos tutelados, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Estudo de casos	Os estudos de caso, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Aprendizaxe colaborativa	As actividades de tipo colaborativo, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Tutelarase a elaboración dun proxecto de intervención socioeducativa sobre a temática da materia, que o alumnado realizará de forma autónoma, individual ou en grupo, e/ou baixo as directrices e supervisión do profesor.	35	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2 C3 C4 C5 C6	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16 C17 C18 C19 C20	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16
Foros de discusión	Foro de discusión nun entorno virtual no que se debate sobre algún tópico relacionado coa materia	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16 C17 C18 C19 C20	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.	15	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16 C17 C18 C19 C20	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16

Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B4	C1	D1 D5 D6 D10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Nota: As cualificacións do cadro precedente aparecen expresadas en porcentaxes

MODALIDADE DE AVALIACIÓN CONTÍNUA

As probas de avaliación continua, tanto presenciais como telemáticas, realizaránse sempre dentro do horario asignado ás aulas lectivas da materia.

Para superar a materia será necesario, acadar como mínimo o 50% da puntuación en cada un dos seguintes subapartados, é decir:

1.-Traballos Tutelados:

- Elaboración dun proxecto de intervención socioeducativa (necesario obter un mínimo de 1,75, sendo o máximo 3,5)
- 2.-Actividades de aula colaborativas (necesario obter un mínimo de 0,75 ,sendo o máximo 1,5)
- 3.-Estudo de casos e/ou análise de intervencións socioeducativas (necesario obter un mínimo de 0,5, sendo o máximo 1)
- 4.-Test (modalidade A) (necesario obter un mínimo de 1,5, sendo o máximo 3)
- 5.-Foro de discusión: (necesario obter un mínimo de 0,5, sendo o máximo 1.

Son criterios sumativos entre sí e nunca se poderá sumar se nalgún deles non se consegue o mínimo establecido.

MODALIDADE DE AVALIACIÓN GLOBAL

A elección da modalidade de avaliación global suporá a renuncia á avaliación continua. O alumnado non asistente deberá contactar a inicio de curso cos docentes da materia e optarán por unha avaliación global. Aquel alumnado que non cumpra o requisito de asistencia mínima (en torno ó 70%-80% das clases teórico-prácticas) pasará a ser considerado alumnado non asistente, optando por unha avaliación global.

As probas de avaliación global realizaránse sempre na data oficial do exame para cada oportunidade de avaliación dentro do periodo de probas oficiais marcado no calendario académico de cada curso.

A avaliación deste alumnado farase de igual xeito que a do alumnado presencial, agás nas Actividades de aula colaborativas, sendo incrementada a puntuación correspondente destas á Elaboración do proxecto e ao exame tipo Test (modalidade B). É decir, para superar a materia haberá que acadar como mínimo o 50% da puntuación nos seguintes subapartados:

1.-Traballos Tutelados:

- Elaboración dun proxecto de intervención socioeducativa (necesario obter un mínimo de 2, sendo o máximo 4)
- 2.-Estudo de casos e/ou análise de intervencións socioeducativas (necesario obter un mínimo de 0,5, sendo o máximo 1)
- 3.-Test (modalidade B) (necesario obter un mínimo de 2, sendo o máximo 4)
- 4.- Foro de discusión: (necesario obter un mínimo de 0,5, sendo o máximo 1).

Son criterios sumativos entre sí e nunca se poderá sumar se nalgún deles non se consegue o mínimo establecido.

IMPORTANTE:

--A fórmula a aplicar na proba tipo test será: $P = A / (E/n - 1)$, onde P=puntuación, A= acertos, E=erros, n=nº de alternativas de resposta. Haberá 3 alternativas de resposta, sendo só unha delas a correcta.

-As actividades teóricas e prácticas poderán ser realizadas polo alumnado asistencial individualmente ou en grupo (máximo de 4-6), segundo se indique. O alumnado non asistencial realizará as actividades de xeito individual.

SEGUNDA CONVOCATORIA (XULLO):

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

DATAS DE AVALIACIÓN, CURSO 2023-24

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade de educación no espazo "datas exames"

OBSERVACIÓNS

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AMORÓS, P. & AYERBE, P (eds.), **Intervención educativa en inadaptación social**, 2000,

AYERBE, P., **La intervención educativa ante la desadaptación social**, 1996,

MARTÍNEZ, A. & MUSITU, G., **El estudio de casos para profesionales de la acción social**, 1995,

ORTE SOCÍAS, C. & MARCH, M.X., **Pedagogía de la inadaptación social**, 1996,

VALLES, J., **Manual del educador social: intervención en servicios sociales**, 2009,

VÉLAZ DE MEDRANO, C., **Intervención educativa y orientación en problemas de inadaptación y exclusión por factores educativos y socioculturales**, 2002,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).